

**PREVOD Regulative (EU) 1370/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta
od 23. oktobra 2007.
o uslugama javnog željezničkog i drumskog prevoza putnika i stavljanju van snage Regulativa
Savjeta (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70**

Član 1

Svrha i područje primjene

1. Svrha ove Regulative je određivanje kako, u skladu sa pravilima zakonodavstva Zajednice, nadležni organi mogu da djeluju u području javnog prevoza putnika da bi se garantovalo pružanje usluga od opšteg interesa koje su, između ostalog, brojnije, sigurnije, kvalitetnije ili pružene uz niži trošak od onih koje bi samo tržište moglo da ponudi.

Sa tim ciljem ova Regulativa utvrđuje uslove pod kojima nadležni organi, prilikom određivanja obaveza obavljanja javnih usluga ili njihovog ugovaranja, pružaocima javnih usluga kompenzuju nastale troškove i/ili dodjeljuju isključiva prava u zamjenu za ispunjavanje obaveza obavljanja javnih usluga.

2. Ova Regulativa se primjenjuje na nacionalno i prekogranično obavljanje usluga javnog željezničkog prevoza putnika, drugim vrstama prevoza šinama i drumom, osim na usluge koje se obavljaju uglavnom zbog svoje istorijske važnosti ili turističkog značaja. Države članice mogu da primjenjuju ovu Regulativu na javni prevoz putnika unutrašnjim plovnim putevima i, ne dovodeći u pitanje Uredbu Savjeta (EEZ) br. 3577/92 od 7. decembra 1992. godine o primjeni načela slobode pružanja usluga u pomorskom prevozu unutar država članica (pomorska kabotaža)¹, na nacionalna mora.

Uz saglasnost nadležnih organa država članica na čijoj teritoriji se usluge pružaju, obaveze pružanja javnih usluga mogu se odnositi na usluge javnog prevoza na prekograničnom nivou, uključujući i one kojima se pokrivaju lokalne i regionalne potrebe za prevozom.

3. Ova Uredba se ne primjenjuje na koncesije za javne radove u smislu člana 1 stav 3 tačka (a) Direktive 2004/17/EZ ili člana 1 stav 3 Direktive 2004/18/EZ.

Član 2

Definicije

Za potrebe ove Regulative:

- (a) „javni prevoz putnika” znači usluge prevoza putnika od opšteg ekonomskog interesa koje su dostupne javnosti na nediskriminatorskoj i stalnoj osnovi;
- (b) „nadležni organ” znači svako organ državne uprave ili grupa organa državne uprave države članice ili država članica sa ovlašćenjima da intervenišu u javni prevoz putnika na datom geografskom području, odnosno svaki organ kojem su data takva ovlašćenja;
- (c) „lokalni nadležni organ” znači svaki nadležni organ čije geografsko područje nadležnosti nije cijela država;
- (d) „pružalac javne usluge” je svaki javni ili privatni prevoznik ili grupa takvih prevoznika koji obavljaju usluge javnog prevoza putnika ili svaki državni organ koji pruža usluge javnog prevoza putnika;
- (e) „obaveza obavljanja javne usluge” znači zahtjev koji odredi nadležni organ da bi osigurao usluge javnog prevoza putnika od opšteg interesa koje pružalac, kad bi uzeo u obzir samo svoje komercijalne interese, ne bi preuzeo ili ih ne bi preuzeo u istom obimu ili pod istim uslovima bez naknade;
- (f) „isključivo pravo” znači pravo pružaoca javne usluge na obavljanje pojedinih usluga javnog prevoza putnika na određenoj liniji ili mreži, odnosno na određenom području, isključujući sve druge takve pružaoce;
- (g) „kompenzacija za javnu uslugu” znači svaku korist, posebno finansijsku, koju nadležni organ dodijeli direktno ili indirektno iz javnih sredstava tokom vremenskog perioda sprovođenja obaveze obavljanja javne usluge ili u vezi sa tim vremenskim periodom;

¹ SL L 364, 12.12.1992., str. 7.

- (h) „direktno ugovaranje” znači zaključivanje ugovora o javnim uslugama sa pružiocima javnih usluga bez prethodnog postupka konkursa;
- (i) „ugovor o pružanju javnih usluga” znači jedan ili više pravno obavezujućih akata koji potvrđuju sporazum između nadležnog organa i pružaoca javne usluge o povjeravanju upravljanja i obavljanja usluga javnog prevoza putnika tom pružaocu, obuhvaćenih obavezama obavljanja javne usluge; zavisno od prava države članice, ugovor takođe može biti i odluka koju je donijeo nadležni organ:
 - u obliku pojedinačnog zakonodavnog ili regulatornog akta, ili
 - sadržavajući uslove prema kojima sami nadležni organ pruža usluge ili povjerava pružanje takvih usluga unutrašnjem pružaocu;
- (j) „unutrašnji pružalac” znači posebno pravno lice nad kojim lokalni nadležni organ, ili u slučaju grupe organa makar jedan lokalni nadležni organ, ima nadzor sličan onome kao nad sopstvenim službama;
- (k) „vrijednost” znači vrijednost usluge, dionice, ugovora o javnim uslugama ili šeme kompenzacije za javni prevoz putnika, koja odgovara ukupnom iznosu naknada, bez poreza, pružaocu ili pružiocima javnih usluga, uključujući kompenzaciju svih vrsta koje plaćaju državni organi i prihode od prodaje karata koji nisu vraćeni nadležnom organu;
- (l) „opšte pravilo” znači mjera koja se bez diskriminacije primjenjuje na sve usluge javnog prevoza putnika iste vrste na datom geografskom području za koje je odgovoran nadležni organ;
- (m) „integrisane usluge javnog prevoza putnika” znači međusobno povezane usluge prevoza unutar određenog geografskog područja sa jedinstvenom informacionom službom, sistemom izdavanja karata i voznim redom;
- (aa) „usluge javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju” su javni prevoz putnika u željezničkom saobraćaju, ne uključujući prevoz putnika drugim vrstama šinskog prevoza, kao što su podzemna željeznica ili tramvaji.

Član 2a

Specifikacija obaveza pružanja javnih usluga

1. Nadležni organ utvrđuje specifikacije za obaveze pružanja javnih usluga u pružanju usluga javnog prevoza putnika i područje primjene tih obaveza pružanja javnih usluga u skladu sa članom 2 tačka (e). To uključuje mogućnost objedinjavanja usluga kod kojih se troškovi pokrivaju i usluga kod kojih se troškovi ne pokrivaju.

Prilikom utvrđivanja tih specifikacija i područja primjene tih specifikacija, nadležni organ propisno poštuje načelo proporcionalnosti, u skladu s pravom Unije.

Specifikacije su usklađene sa ciljevima politike navedenim u dokumentima o politici javnog prevoza u državama članicama.

Sadržaj i oblik dokumenata o politici javnog prevoza i postupci za konsultacije s relevantnim akterima utvrđuju se u skladu s nacionalnim pravom.

2. Specifikacijama obaveza pružanja javnih usluga i s tim povezanom kompenzacijom neto finansijskog efekta obaveza pružanja javnih usluga:
 - (a) ostvaruju se ciljevi politike javnog prevoza na ekonomičan način; i
 - (b) obezbjeđuje se dugoročna finansijska podrška pružanju usluga javnog prevoza putnika u skladu sa zahtjevima utvrđenim politikom javnog prevoza.

Član 3

Ugovori o javnim uslugama i opšta pravila

1. Ako nadležni organ odluči da dodijeli isključivo pravo i/ili kompenzaciju bilo kakve vrste pružaocu po svom izboru u zamjenu za ispunjavanje obaveza obavljanja javnih usluga, to čini u okviru ugovora o javnim uslugama.
2. Odstupajući od stava 1, obaveze obavljanja javnih usluga kojima je cilj uspostavljanje maksimalnih tarifa za sve putnike ili za određene grupe putnika, takođe mogu da podliježu opštim pravilima. U skladu sa načelima navedenim u članovima 4 i 6, kao i u Prilogu, nadležni organ kompenzuje pružaocu javne usluge neto finansijski efekat, bio on pozitivan ili negativan, troškove koje je pretrpio i prihode koje je ostvario poštovanjem tarifnih obaveza utvrđenih u opštim pravilima, i to na način koji onemogućava prekomjernu kompenzaciju. Ovo je nezavisno od prava nadležnih organa da obaveze obavljanja javnih usluga kojima se određuju maksimalne tarife ugrade u ugovore o javnim uslugama.
3. Ne dovodeći u pitanje odredbe čl. 73, 86, 87 i 88 Ugovora, države članice iz područja primjene ove Uredbe mogu da isključe opšta pravila o finansijskoj kompenzaciji za obaveze obavljanja javnih usluga kojima se određuju maksimalne tarife za

učenike, studente, pripravnike i osobe smanjene pokretljivosti. Ova opšta pravila su u skladu sa članom 88 Ugovora. Svako takvo obavještenje sadrži potpune informacije o mjeri i, posebno, pojedinostima načina izračunavanja.

Član 4

Obvezni sadržaj ugovora o javnim uslugama i opšta pravila

1. Ugovori o javnim uslugama i opšta pravila:
 - (a) jasno utvrđuju obaveze pružanja javnih usluga definisane ovom regulativom i utvrđene u skladu sa članom 2a te regulative, koje pružalac javnih usluga treba da ispuni, kao i predmetna geografska područja;
 - (b) unaprijed utvrđuju na objektivan i transparentan način:
 - i. parametre na osnovu kojih se izračunava eventualna kompenzacija; i
 - ii. prirodu i obim svih dodijeljenih isključivih prava, na način koji onemogućava prekomjernu kompenzaciju.

U slučaju ugovora o pružanju javnih usluga koji nisu dodijeljeni u skladu sa članom 5, st. 1, 3, ili 3b, ti parametri utvrđuju se tako da kompenzacija ne smije da pređe iznos potreban za pokrivanje neto finansijskog efekta na troškove koji su nastali i prihode koji su ostvareni ispunjavanjem obaveza pružanja javnih usluga, pri čemu se uzima u obzir s tim povezani prihod koji je zadržao pružalac javne usluge i razumna dobit;

- (c) određuju uslovi raspodjele troškova povezanih sa pružanjem usluga. Ti troškovi mogu da uključuju posebno troškove radnika, energije, takse za korištenje infrastrukture, održavanja i popravaka vozila javnog prevoza, željezničkih vozila i postrojenja potrebnih za obavljanje usluga prevoza putnika, kao i fiksne troškove i odgovarajući povrat na kapital.

2. Ugovori o javnim uslugama i opšta pravila određuju načine raspoređivanja prihoda od prodaje karata koje pružalac javnih usluga smije da zadrži, otplati nadležnom organu ili podijeli sa njim.
3. Trajanje ugovora o pružanju javnih usluga je ograničeno i ne smije biti duže od 10 godina za usluge gradskog i međugradskog autobusnog prevoza i 15 godina za usluge željezničkog prevoza putnika ili drugim vrstama prevoza šinama. Trajanje ugovora o pružanju javnih usluga koje se odnose na nekoliko načina prevoza ograničeno je na 15 godina ako željeznički prevoz ili prevoz drugim vrstama prevoza šinama predstavlja više od 50% vrijednosti predmetne usluge.
4. Ako je potrebno, uzimajući u obzir uslove amortizacije imovine, trajanje ugovora o pružanju javnih usluga može da se produži za najviše 50% ako pružalac javne usluge obezbijedi imovinu koja je značajna kako u odnosu na ukupnu imovinu koja je potrebna za obavljanje usluga prevoza putnika obuhvaćenih ugovorom o pružanju javnih usluga, tako i povezane pretežno sa uslugama prevoza putnika obuhvaćene ugovorom.

Ako je to opravdano troškovima koji proizilaze iz posebnih geografskih okolnosti, trajanje ugovora o pružanju javnih usluga iz stava 3, u najudaljenijim regionima može se produžiti za najviše 50%.

Ako je to opravdano amortizacijom kapitala u vezi sa vanrednom infrastrukturom, željezničkim vozilima ili ulaganjem u vozila, odnosno ako je ugovor o pružanju javnih usluga dodijeljen postupkom javnog oglašavanja, ugovor o pružanju javnih usluga može da ima duže trajanje. Da bi se u tom slučaju obezbijedila transparentnost, nadležni organ će u roku od jedne godine nakon zaključenja ugovora, dostaviti Komisiji ugovor o pružanju javnih usluga i elemente koji opravdavaju njegovo duže trajanje.

- 4 a. Prilikom izvršavanja ugovora o pružanju javnih usluga pružaoci javnih usluga dužni su da ispunjavaju važeće obaveze u oblasti socijalnog i radnog prava koje su utvrđene pravom Unije, nacionalnim pravom ili kolektivnim ugovorima.
- 4 b. Direktiva 2001/23/EZ primjenjuje se u slučaju promjene pružaoca javnih usluga kada takva promjena predstavlja prenos privrednog subjekta u smislu te direktive.
5. Ne dovodeći u pitanje nacionalno pravo i pravo Zajednice, uključujući kolektivne ugovore između socijalnih partnera, nadležni organi mogu od odabranog pružaoca javne usluge da zahtijevaju da radnicima, koji su prethodno zaposleni radi pružanja usluge dodijeli prava koja bi imali da je postojao prenos u smislu Direktive 2001/23/EZ. Ako nadležni organi zahtijevaju da se pružaoci javnih usluga usklade sa određenim društvenim standardima, tenderska dokumentacija i ugovori o pružanju javnih usluga treba da navedu dotične radnike i pruže transparentne pojedinosti njihovih ugovornih prava i uslova pod kojima se zaposleni smatraju povezanim sa uslugama.
6. Ako nadležni organi, u skladu s nacionalnim pravom, zahtijevaju od pružalaca javnih usluga da ispunjavaju određene standarde kvaliteta i socijalne standarde, ili utvrđuju socijalne kriterijume i kriterijume kvaliteta, ti standardi i kriterijumi se

unose u tendersku dokumentaciju i u ugovore o pružanju javnih usluga. Poštujući Direktivu 2001/23/EZ ta tenderska dokumentacija i ugovori o pružanju javnih usluga, ako je primjenjivo, sadrže i informacije o pravima i obavezama koje se odnose na preuzimanje osoblja koje je zaposlio prethodni pružalac.

7. Tenderska dokumentacija i ugovori o pružanju javnih usluga treba da, na transparentan način, iskažu može li se razmotriti podugovaranje i, ako može, u kom obimu. Ukoliko dođe do podugovaranja, od pružaoca kojem je povjereno upravljanje i obavljanje usluga javnog prevoza putnika u skladu sa ovom Regulativom, zahtijeva se da sam pruža većinu usluga javnog prevoza putnika. Ugovor o pružanju javnih usluga koji istovremeno obuhvata projektovanje, izgradnju i obavljanje usluga javnog prevoza putnika može da omogući potpuno podugovaranje za obavljanje tih usluga. Ugovor o pružanju javnih usluga, u skladu sa nacionalnim pravom i pravom Zajednice, određuje uslove koji se primjenjuju na podugovaranje.
8. Od pružaoca će se ugovorima o pružanju javnih usluga zahtijevati da nadležnom organu dostavlja informacije potrebne za dodjelu ugovora o pružanju javnih usluga, obezbjeđujući pritom legitimnu zaštitu povjerljivih poslovnih informacija. Nadležni organi svim zainteresovanim stranama stavljaju na raspolaganje odgovarajuće informacije za pripremu ponude u okviru konkurentnog tenderskog postupka, obezbjeđujući pritom legitimnu zaštitu povjerljivih poslovnih informacija. Te informacije obuhvataju podatke o potražnji putnika, cijenama karata, troškovima i prihodima u vezi s javnim prevozom putnika na koji se odnosi konkurentni tenderski postupak, kao i pojedinosti o specifikacijama za infrastrukturu koja je bitna za rad traženih vozila ili voznih sredstava kako bi se zainteresovanim stranama omogućilo da pripreme poslovne planove koji se zasnivaju na pouzdanim informacijama. Rukovodioci željezničke infrastrukture pružaju podršku nadležnim organima prilikom utvrđivanja svih odgovarajućih specifikacija za infrastrukturu. U slučaju nepostupanja u skladu s navedenim odredbama vrši se pravna revizija iz člana 5 stav 7.

Član 5

Zaključivanje ugovora o pružanju javnih usluga

1. Ugovori o pružanju javnih usluga zaključuju se u skladu sa pravilima utvrđenim u ovoj Regulativi. Međutim, ugovori o pružanju usluga ili ugovori o pružanju javnih usluga kako su definisani u Direktivama 2004/17/EZ ili 2004/18/EZ za usluge javnog prevoza putnika autobusom ili tramvajem, zaključuju se u skladu sa procedurama propisanim tim Direktivama ako ti ugovori nemaju oblik ugovora o koncesijama za usluge određene u tim Direktivama. Kada se ugovori zaključuju u skladu sa Direktivama 2004/17/EZ ili 2004/18/EZ, odredbe st. 2 do 6 ovog člana se ne primjenjuju.
2. Ako to nije zabranjeno nacionalnim pravom, svaki nadležni lokalni organ, bez obzira na to da li se radi o pojedinačnom organu ili grupi organa koja pruža integrisane usluge javnog prevoza putnika, može odlučiti da sam pruža usluge javnog prevoza putnika ili da direktno dodijeli ugovore o pružanju javnih usluga pravno odvojenom subjektu nad kojim nadležni lokalni organ, ili, u slučaju grupe organa, najmanje jedan nadležni lokalni organ, vrši kontrolu sličnu kontroli koju vrši nad svojim službama. U slučaju pružanja usluga javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju, grupa organa iz podstava 1 može da bude sastavljena isključivo od lokalnih nadležnih organa čije geografsko područje nadležnosti nije cijela država. Usluga javnog prevoza putnika ili ugovor o pružanju javnih usluga iz podstava 1 može da obuhvati isključivo potrebe za prevozom u urbanim aglomeracijama ili ruralnim područjima ili oboje.
Kada nadležni lokalni organ donese takvu odluku, primjenjuje se sljedeće:
 - (a) za potrebe utvrđivanja da li lokalni nadležni organ vrši kontrolu, u obzir se uzimaju faktori kao što su stepen zastupljenosti u upravnim, upravljačkim ili nadzornim organima, sa tim povezane pojedinosti u osnivačkim aktima, vlasništvo, efektivni uticaj i nadzor nad strateškim odlukama i pojedinačnim upravljačkim odlukama. U skladu sa pravom Zajednice, 100% vlasništvo lokalnog nadležnog organa, posebno u slučaju javno-privatnog partnerstva, nije obavezan uslov za uspostavljanje nadzora u smislu ovog stava, pod uslovom da postoji dominantan uticaj javnosti i da se nadzor može uspostaviti na osnovu drugih kriterijuma;
 - (b) uslov za primjenu ovog stava je da unutrašnji pružalac usluga i svaki subjekat nad kojim taj pružalac ima čak i najmanji uticaj, obavljaju svoje djelatnosti javnog prevoza putnika unutar područja lokalnog nadležnog organa, bez obzira na moguće pruge koje izlaze iz tog područja ili druge pojedinačne usluge tih djelatnosti koje ulaze u područje susjednih lokalnih nadležnih organa, kao i da ne učestvuju u otvorenom tenderskom postupku vezanom za pružanje usluga javnog prevoza putnika organizovanim van područja lokalnog nadležnog organa;
 - (c) nezavisno od tačke (b), unutrašnji pružalac usluga može da učestvuje u otvorenim tenderskim postupcima u periodu od najviše dvije godine prije isteka njegovog direktno sklopljenog ugovora o pružanju javnih usluga, pod uslovom da je donijeta konačna odluka da se usluge javnog prevoza putnika obuhvaćene ugovorom unutrašnjeg pružaoca usluga oglase na javnom konkursu, kao i da unutrašnji pružalac usluga nije zaključio nijedan drugi direktno sklopljeni ugovor o pružanju javnih usluga;

- (d) ukoliko ne postoji lokalni nadležni organ, tačke (a), (b) i (c) primjenjuju se na nacionalni organ u korist geografskog područja koje ne obuhvata cijelu državu, pod uslovom da unutrašnji pružalac usluga ne učestvuje u tržišnim konkursima vezanim za pružanje usluga javnog prevoza putnika organizovanim van područja za koje je dodijeljen ugovor o pružanju javnih usluga.
- (e) ukoliko se razmatra mogućnost podugovaranja prema članu 4 stav 7, unutrašnji pružalac usluga obavezan je da sam obavi većinu usluga javnog prevoza putnika.

3. Svaki nadležni organ koji se opredijeli za treće lice koje nije njegov interni pružalac usluga dodjeljuje ugovore o pružanju javnih usluga na osnovu konkurentnog tenderskog postupka, osim u slučajevima iz st. 3a, 4, 4a, 4b, 5 i 6. Postupak usvojen za konkurentno nadmetanje treba da bude otvoren za sve pružaoce, da je pravičan i da poštuje načela transparentnosti i nediskriminacije. Nakon podnošenja ponuda i eventualnog predizbora, postupak može da uključi pregovore u skladu s ovim načelima da bi se odredilo koji je najbolji način za ispunjavanje posebnih ili složenih zahtjeva.

3 a. Ako to nije zabranjeno nacionalnim pravom, u pogledu ugovora o pružanju javnih usluga za usluge javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju koji su dodijeljeni na osnovu konkurentnog tenderskog postupka, nadležni organ može odlučiti da privremeno direktno dodjeljuje nove ugovore ako nadležni organ smatra da je direktno dodjeljivanje opravdano izuzetnim okolnostima. Takve izuzetne okolnosti uključuju situacije u kojima:

- postoji niz konkurentnih tenderskih postupaka koje već vodi nadležni organ ili drugi nadležni organi i koji bi mogli da utiču na broj i kvalitet ponuda koje će vjerovatno biti primljene ako se ugovor dodjeljuje na osnovu konkurentnog tenderskog postupka, ili
- su potrebne promjene opsega jednog ili više ugovora o pružanju javnih usluga da bi se optimizovalo pružanje javnih usluga.

Nadležni organ izdaje obrazloženu odluku i o tome bez neopravdanog odlaganja obavještava Komisiju.

Period važenja ugovora dodijeljenih na osnovu ovog stava srazmjernan je datim izuzetnim okolnostima i ni u kom slučaju ne prelazi pet godina.

Nadležni organ objavljuje takve ugovore. Pritom uzima u obzir legitimnu zaštitu povjerljivih poslovnih informacija i komercijalnih interesa.

Naknadni ugovor koji se odnosi na iste obaveze pružanja javnih usluga ne dodjeljuje se na osnovu te odredbe.

3 b. U skladu sa stavom 3, nadležni organi mogu odlučiti da primjenjuju sljedeći postupak:

Nadležni organi mogu objaviti svoju namjeru da dodijele ugovor o pružanju javnih usluga za usluge javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju objavljivanjem informativnog obavještenja u „Službenom listu Evropske unije“.

To informativno obavještenje sadrži detaljan opis usluga koje su predmet ugovora koji treba dodijeliti, kao i vrstu i period važenja ugovora.

Pružaoци mogu iskazati svoj interes u periodu koji je utvrdio nadležni organ, a koji ne može biti kraći od 60 dana od objavljivanja informativnog obavještenja.

Ako nakon isteka tog perioda:

- (a) samo jedan pružalac je iskazao interes za učešće u postupku za dodjelu ugovora o pružanju javnih usluga;
- (b) taj pružalac propisno dokaže da će moći stvarno da pruža uslugu prevoza u skladu s obavezama utvrđenim u ugovoru o pružanju javnih usluga;
- (c) odsustvo konkurencije nije rezultat vještačkog ograničavanja parametara javne nabavke; i
- (d) ne postoji prihvatljiva alternativa;

nadležni organi mogu započeti pregovore s tim pružaoцем radi dodjele ugovora bez daljeg objavljivanja otvorenog tenderskog postupka.

4. Ako to nije zabranjeno nacionalnim pravom, nadležni organ može odlučiti da direktno dodijeli ugovore o pružanju javnih usluga:

- (a) ako je njihova prosječna godišnja vrijednost procijenjena na manje od 1 000 000 EUR ili, ako ugovor o pružanju javnih usluga uključuje usluge javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju, manje od 7 500 000 EUR; ili

- (b) ako se odnose na pružanje manje od 300 000 kilometara usluga javnog prevoza putnika godišnje ili, ako ugovor o pružanju javnih usluga uključuje usluge javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju, manje od 500 000 kilometara.
- (c) U slučaju ugovora o pružanju javnih usluga koji se direktno dodjeljuje malom ili srednjem privrednom društvu koje posluje s najviše 23 drumska vozila, te granične vrijednosti mogu se povećati ili do prosječne godišnje vrijednosti procijenjene na manje od 2 000 000 EUR ili do pružanja manje od 600 000 kilometara usluga javnog prevoza putnika godišnje.

4 a. Ako to nije zabranjeno nacionalnim pravom, nadležni organ može odlučiti da direktno dodijeli ugovore o pružanju javnih uslugama za usluge javnog prevoza u željezničkom saobraćaju:

- (a) ako smatra da je direktno dodjeljivanje opravdano zbog odgovarajućih strukturnih i geografskih karakteristika predmetnog tržišta i mreže, a naročito zbog veličine, karakteristika potražnje, složenosti mreže, tehničke i geografske izolovanosti i usluga obuhvaćenih ugovorom, i
- (b) ako bi takav ugovor doveo do poboljšanja kvaliteta usluga ili ekonomičnosti, ili oboje, u poređenju s prethodno dodijeljenim ugovorom o pružanju javnim uslugama.

Na osnovu toga nadležni organ objavljuje obrazloženu odluku i o tome obavještava Komisiju u roku od jednog mjeseca od njenog objavljivanja. Nadležni organ može nastaviti s dodjelom ugovora.

Za države članice u kojima je na dan 24. decembra 2017. godine najveći godišnji obim tržišta manji od 23 miliona voznih kilometara i koje imaju samo jedan nadležni organ na nacionalnom nivou i jedan ugovor o pružanju javnim uslugama koji obuhvata cjelokupnu mrežu, smatra se da ispunjavaju uslov iz tačke (a).

Ako nadležni organ neke od tih država članica odluči da direktno dodijeli ugovor o pružanju javnih uslugama, predmetna država članica o tome obavještava Komisiju. Ujedinjeno Kraljevstvo može odlučiti da primijeni ovaj podstav na Sjevernu Irsku.

Ako nadležni organ odluči da direktno dodijeli ugovor o pružanju javnim uslugama, dužan je da utvrdi mjerljive, transparentne i provjerljive zahtjeve u pogledu performansi. Takvi zahtjevi obuhvaćeni su ugovorom.

Zahtjevi u pogledu performansi naročito obuhvataju tačnost pružanja usluga, učestalost saobraćanja vozova, kvalitet željezničkih voznih sredstava i prevoznu sposobnost za putnike.

Ugovor uključuje posebne pokazatelje uspješnosti koji nadležnom organu omogućavaju da vrši periodično ocjenjivanje. Ugovor uključuje i djelotvorne i odvrćajuće mjere koje se određuju ako željezničko privredno subjekt društvo ne ispuni zahtjeve u pogledu performansi.

Nadležni organ periodično ocjenjuje da li je željezničko privredno subjekt društvo ostvarilo svoje ciljeve u vezi s ispunjavanjem zahtjeva u pogledu performansi koji su utvrđeni ugovorom i svoje nalaze objavljuje. To periodično ocjenjivanje vrši se najmanje svakih pet godina. Nadležni organ preduzima odgovarajuće i blagovremene mjere, uključujući izricanje djelotvornih i odvrćajućih ugovornih kazni ako nisu ostvarena tražena poboljšanja kvaliteta usluga ili ekonomičnosti, ili oboje. Ako pružalac ne ispuni zahtjeve u pogledu performansi, nadležni organ može bilo kada u potpunosti ili djelimično suspendovati ili raskinuti ugovor dodijeljen na osnovu ove odredbe.

4 b. Ako to nije zabranjeno nacionalnim pravom, nadležni organ može odlučiti da direktno dodijeli ugovore o pružanju javnih usluga za usluge javnog prevoza u željezničkom saobraćaju ako se odnose na obavljanje isključivo usluga željezničkog prevoza putnika koje pruža pružalac koji istovremeno upravlja cijelom željezničkom infrastrukturom ili velikim dijelom željezničke infrastrukture na kojoj se usluge pružaju, ako je ta željeznička infrastruktura izuzeta iz primjene čl. 7, 7a, 7b, 7c, 7d, 8, 13 i Poglavlja IV Direktive 2012/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta¹ u skladu sa članom 2 stav 3 tačka (a) ili (b) te direktive.

Uz odstupanje od člana 4 stav 3, period važenja ugovora dodijeljenih direktno na osnovu ovog stava i stava 4a ovog člana ne prelazi 10 godina, osim ako se primjenjuje član 4 stav 4.

Ugovori dodijeljeni u skladu s ovim stavom i stavom 4a objavljuju se, uzimajući pritom u obzir legitimnu zaštitu povjerljivih poslovnih informacija i komercijalnih interesa.

5. U slučaju prekida usluga ili neposrednog rizika od nastanka takve situacije, nadležni organ može preduzeti vanredne mjere.

¹ Direktiva 2012/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. novembra 2012. godine o uspostavljanju jedinstvenog Evropskog željezničkog prostora (SL L 343, 14.12.2012, str. 32).

Vanredne mjere imaju oblik direktnog dodjeljivanja ili formalnog sporazuma o produženju ugovora o pružanju javnih usluga ili zahtjeva za ispunjavanjem određenih obaveza pružanja javnih usluga. Pružalac javne usluge ima pravo žalbe na odluku kojom se nalaže ispunjavanje obaveza pružanja određenih javnih usluga. Period na koji je ugovor o pružanju javnih usluga dodijeljen, produžen ili naložen vanrednim mjerama ne smije biti duži od dvije godine.

6. Osim ako to zabranjuje nacionalno pravo, nadležni organi mogu da odluče da direktno zaključuju ugovore o pružanju javnih usluga ako se oni odnose na željeznički prevoz, izuzevši druge vrste prevoza šinama kao što su podzemna željeznica ili tramvaj. Odstupajući od člana 4 stav 3, takvi ugovori ne smiju da traju duže od 10 godina, osim u slučajevima u kojima se primjenjuje član 4 stav 4.
- 6 a. Radi povećanja konkurencije između željezničkih privrednih subjekata, nadležni organi mogu odlučiti da ugovori o pružanju usluga javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju kojima su obuhvaćeni dijelovi iste mreže ili grupa trasa treba da budu dodijeljeni različitim željezničkim privrednim subjektima. U tu svrhu nadležni organi mogu, prije pokretanja konkurentnog tenderskog postupka, odlučiti da ograniče broj ugovora koje će dodijeliti istom željezničkom privrednom subjektu.
7. Države članice preduzimaju potrebne mjere da bi osigurale da se odluke donesene u skladu sa st. 2 do 6 mogu revidirati brzo i efikasno, na zahtjev svakog lica u čijem interesu je ili je bilo dobijanje posebnog ugovora, i koja je oštećena ili postoji rizik da bude oštećena navodnom povredom, zbog toga što su takve odluke dovele do povrede prava Zajednice ili nacionalnih pravila kojima se to pravo sprovodi.

Za slučajeve iz st. 4a i 4b, te mjere uključuju mogućnost da se zatraži da nezavisno tijelo koje je imenovala predmetna država članica procijeni obrazloženu odluku koju je donio nadležni organ. Rezultati takve procjene su javno dostupni u skladu s nacionalnim pravom.

Ako organi odgovorni za postupke revizije nisu sudskog karaktera, uvijek treba da daju pisana obrazloženja svojih odluka. Takođe, u takvom slučaju mora da se omogućiti da se sve navodne nezakonite mjere koje je donio organ za reviziju, odnosno svaka navodna nepravilnost u izvršenju ovlašćenja povjerenih tom organu, bude predmet sudske revizije ili revizije drugog organa koje je sud u smislu člana 234 Ugovora, nezavisno i od organa ugovarača i od organa za reviziju.

Član 5a **Željeznička vozna sredstva**

1. Da bi se pokrenuo konkurentni tenderski postupak, nadležni organi procjenjuju da li su potrebne mjere da se obezbijedi djelotvoran i nediskriminatorski pristup odgovarajućim željezničkim voznim sredstvima. Prilikom te procjene treba uzeti u obzir da li su na relevantnom tržištu prisutni subjekti za lizing željezničkih voznih sredstava ili drugi učesnici na tržištu koji pružaju usluge lizinga željezničkih voznih sredstava. Izvještaj o procjeni je javno dostupan.
2. Nadležni organi mogu odlučiti, u skladu s nacionalnim pravom i pravilima o državnoj pomoći, da preduzmu odgovarajuće mjere kako bi se obezbijedio djelotvoran i nediskriminatorski pristup odgovarajućim željezničkim voznim sredstvima. Te mjere mogu uključivati:
 - (a) nabavku željezničkih voznih sredstava, koja se koriste za izvršenje ugovora o pružanju javnih usluga, od strane nadležnog organa koji ga stavlja na raspolaganje izabranom pružaocu javnih usluga po tržišnoj cijeni ili kao dio ugovora o pružanju javnih usluga u skladu sa članom 4 stav 1 tačka (b), članom 6 i, ako je primjenjivo, Prilogom;
 - (b) pružanje od strane nadležnog organa garancije za finansiranje željezničkih voznih sredstava, koja se koriste za izvršenje ugovora o pružanju javnih usluga, po tržišnoj cijeni ili kao dio ugovora o pružanju javnih usluga u skladu sa članom 4 stav 1 tačka (b), članom 6 i, ako je primjenjivo, Prilogom, uključujući i garanciju kojom se pokriva rizik povezan s rezidualnom vrijednošću;
 - (c) obavezu nadležnog organa u okviru ugovora o pružanju javnih usluga da na kraju ugovora preuzme željeznička vozna sredstva po unaprijed definisanim finansijskim uslovima i po tržišnoj cijeni; ili
 - (d) saradnju s drugim nadležnim organima radi stvaranja većeg voznog parka željezničkih voznih sredstava.
3. Ako se željeznička vozna sredstva stave na raspolaganje novom javnom prevozniku, nadležni organ navodi u tenderskoj dokumentaciji sve dostupne informacije o troškovima održavanja željezničkih voznih sredstava i njihovom fizičkom stanju.

Član 6 **Kompenzacija za javnu uslugu**

1. Sve kompenzacije povezane s opštim pravilom ili s ugovorom o pružanju javnih usluga moraju da budu u skladu sa članom 4, bez obzira na način dodjeljivanja ugovora. Sve kompenzacije, bez obzira na njihovu prirodu, povezane s ugovorom o pružanju javnih usluga koji nije dodijeljen u skladu sa članom 5 st. 1, 3 ili 3b, odnosno povezane s opštim pravilom, moraju da budu u skladu i s odredbama iz Priloga.
2. Na pismeni zahtjev Komisije, države članice u okviru perioda od tri mjeseca, ili dužeg vremenskog perioda utvrđenog u tom zahtjevu, dostavljaju sve podatke koje Komisija smatra neophodnim za određivanje da li je dodijeljena kompenzacija u skladu sa ovom Regulativom.

Član 7 Objavljivanje

1. Svaki nadležni organ jednom godišnje objavljuje zbirni izvještaj o obavezama pružanja javnih usluga za koje je odgovoran. Taj izvještaj obuhvata datum početka i period važenja ugovora o pružanju javnih usluga, izabrane pružaoce javnih usluga, kompenzacije i isključiva prava koja su u zamjenu dodijeljena tim pružiocima javnih usluga. Izvještaj treba da razlikuje autobuski i željeznički prevoz, omogućiti praćenje i ocjenjivanje uspješnosti, kvaliteta i finansiranja mreže javnog prevoza i, ako je prikladno, da pruži informacije o prirodi i obimu svih dodijeljenih isključivih prava. U izvještaju treba uzeti u obzir i ciljeve politike navedene u dokumentima o politici javnog prevoza u predmetnoj državi članici. Države članice dužne su da olakšaju centralni pristup tim izvještajima, na primjer preko zajedničkog portala na internetu.
2. Svaki nadležni organ treba da preduzme potrebne mjere da bi osigurao da makar sljedeći podaci budu objavljeni u službenom listu Evropske unije, najmanje godinu dana prije pokretanja tenderskog postupka ili godinu dana prije direktnog zaključivanja:
 - (a) ime i adresa nadležnog tijela;
 - (b) vrsta predviđenog zaključivanja;
 - (c) usluge i područja potencijalno obuhvaćena zaključivanjem;
 - (d) predviđen datum početka i period važenja ugovora o pružanju javnih usluga.

Nadležni organi mogu da odluče da ne objavljuju ove podatke ako se ugovor o pružanju javnih usluga odnosi na manje od 50 000 godišnje prevezenih kilometara usluga javnog prevoza putnika.

Ako se ovi podaci promijene nakon njihove objave, nadležni organ na odgovarajući način objavljuje ispravku što je prije moguće. Ova ispravka ne dovodi u pitanje datum objave direktnog zaključivanja ili poziva na tender.

Ovaj stav se ne primjenjuje na član 5 stav 5.

3. U slučaju direktnog zaključivanja ugovora o pružanju javnih usluga željezničkim prevozom, kako je određeno članom 5 stav 6, nadležni organ treba da objavi sljedeće podatke u roku jedne godine od ugovaranja:
 - (a) naziv ugovorne strane, njenu vlasničku strukturu i, ako je to relevantno, naziv subjekta ili subjekata koji nad njom imaju zakonski nadzor;
 - (b) trajanje ugovora o pružanju javnih usluga;
 - (c) opis usluga prevoza putnika koje će se obavljati;
 - (d) opis parametara finansijske kompenzacije;
 - (e) ciljeve u smislu kvaliteta, kao što su tačnost, pouzdanost i relevantne nagrade i sankcije;
 - (f) uslove vezane za nužno potrebna sredstva.
4. Ako to zainteresovana strana zatraži, nadležni organ treba da joj proslijedi razloge svoje odluke o direktnom zaključivanju ugovora o pružanju javnih usluga.

Član 8 Prelazni period

1. Ugovori o pružanju javnih usluga zaključuju se u skladu sa pravilima utvrđenim u ovoj Regulativi. Međutim, ugovori o pružanju usluga ili ugovori o pružanju javnih usluga kako su definisani u Direktivama 2004/17/EZ ili 2004/18/EZ za usluge javnog prevoza putnika autobusom ili tramvajem, zaključuju se u skladu sa procedurama propisanim tim Direktivama ako ti ugovori nemaju oblik ugovora o koncesijama za usluge određene u tim Direktivama. Kada se ugovori zaključuju u skladu s direktivama 2004/17/EZ ili 2004/18/EZ, odredbe st. 2 do 4 ovog člana se ne primjenjuju.

2. Ne dovodeći u pitanje stav 3,
 - (i) Član 5 primjenjuje se na dodjeljivanje ugovora o pružanju javnih usluga za usluge prevoza putnika u drumskom saobraćaju i drugim vrstama šinskog prevoza osim željeznicom, kao što su podzemna željeznica ili tramvaji od 3. decembra 2019. godine;
 - (ii) Član 5 primjenjuje se na usluge javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju od 3. decembra 2019. godine;
 - (iii) Član 5 stav 6 i član 7 stav 3 prestaju da se primjenjuju od 25. decembra 2023. godine.

Period važenja ugovora dodijeljenih u skladu sa članom 5 stav 6 između 3. decembra 2019. godine i 24. decembra 2023. godine ne smije prelaziti deset godina.

Do 2. decembra 2019. godine države članice treba da preduzmu mjere postepenog usklađivanja sa članom 5 da bi se izbjegli ozbiljni strukturni problemi, naročito u vezi s prevoznom sposobnošću.

U roku od šest mjeseci nakon 25. decembra 2020. godine države članice dostavljaju Komisiji izvještaj o napretku u kojem je istaknuto sprovođenje eventualnog dodjeljivanja ugovora o pružanju javnih usluga koje je u skladu sa članom 5. Na osnovu izvještaja o napretku država članica Komisija vrši pregled i, po potrebi, podnosi zakonodavne predloge.

- 2 a. Ugovori o pružanju javnih usluga za usluge javnog prevoza putnika u željezničkom saobraćaju dodijeljeni direktno na osnovu postupka koji nije pravičan konkurentni postupak u periodu od 24. decembra 2017. godine do 2. decembra 2019. godine mogu nastaviti da važe do dana isteka njihovog važenja. Uz odstupanje od člana 4 stav 3, period važenja takvih ugovora ne smije prelaziti deset godina, osim kada se primjenjuje član 4 stav 4.
3. U primjeni stava 2 ne uzimaju se u obzir ugovori o pružanju javnih usluga dodijeljeni u skladu sa pravom Zajednice i nacionalnim pravom:
 - (a) prije 26. juna 2000. godine na osnovu otvorenog tenderskog postupka;
 - (b) prije 26. juna 2000. godine na osnovu postupka drugačijeg od otvorenog tenderskog postupka;
 - (c) poslije 26. juna 2000. godine i prije 3. decembra 2009. godine na osnovu otvorenog tenderskog postupka;
 - (d) od 26. jula 2000. godine i prije 24. decembra 2017. godine na osnovu postupka koji nije pravičan konkurentni tenderski postupak.

Ugovori navedeni pod (a) mogu se nastaviti do svog isteka. Ugovori navedeni pod (b) i (c) mogu se nastaviti do svog isteka, ali ne duže od 30 godina. Ugovori navedeni pod (d) mogu se nastaviti do svoga isteka, uz uslov da su ograničenog trajanja uporedivog sa trajanjima određenim u članu 4.

Ugovori o pružanju javnih usluga mogu se nastaviti do svog isteka ako bi njihov prekid doveo do prekomjernih pravnih ili ekonomskih posljedica, ali uz uslov da je Komisija dala svoju saglasnost.

4. Ne dovodeći u pitanje stav 3, nadležni organi mogu da, u drugom dijelu prelaznog perioda određenog u stavu 2 odluče da se izuzmu od učešća u zaključivanju ugovora pozivom na dostavu ponuda one operatore javnih usluga koji ne mogu da dostave dokaze da vrijednost usluga javnog prevoza za koje primaju kompenzaciju ili uživaju isključivo pravo dodijeljeno u skladu sa ovom Regulativom, predstavlja barem polovinu vrijednosti svih usluga javnog prevoza za koje primaju kompenzaciju ili imaju isključivo pravo. Takav izuzetak ne primjenjuje se na pružaoce javnih usluga koji obavljaju usluge koje su predmet tendera. Za primjenu ovog kriterijuma ne uzimaju se u obzir ugovori o pružanju javnih usluga dodijeljeni kroz vanrednu mjeru navedenu u članu 5 stav 5.

Ako nadležni organi koriste mogućnost navedenu u prvom podstavu, treba to da čine bez diskriminacije, izuzimajući sve moguće pružaoce javnih usluga koji zadovoljavaju ovaj kriterijum i obavještavajući sve moguće pružaoce o svojoj odluci na početku postupka zaključivanja ugovora o pružanju javnih usluga.

Navedeni nadležni organi obavještavaju Komisiju o svojoj namjeri primjene ove odredbe barem dva mjeseca prije objavljivanja poziva za tender.

Član 9

Usklađenost sa Ugovorom

1. Kompenzacija za javnu uslugu obavljanja javnog prevoza putnika ili za poštovanje tarifnih obaveza utvrđenih opštim pravilima, koja je plaćen u skladu sa ovom Regulativom, usklađena je sa zajedničkim tržištem. Takva kompenzacija je izuzeta od obaveze prethodne prijave utvrđene u članu 88 stav 3 Ugovora.

2. Ne dovodeći u pitanje čl. 73, 86, 87 i 88 Ugovora, države članice mogu da nastave da dodjeljuju pomoći za sektor saobraćaja u skladu sa članom 73 Ugovora koje zadovoljavaju potrebe koordinacije prevoza ili predstavljaju povraćaj sredstava za ispunjavanje određenih obaveza svojstvenih pojmu javne usluge, osim onih obuhvaćenih ovom Regulativom, a posebno:
 - (a) do stupanja na snagu zajedničkih pravila o raspodjeli infrastrukturnih troškova, kada se pomoći dodjeljuju prevoznicima koji moraju da snose troškove vezane za infrastrukturu koju koriste, dok drugi prevoznici ne snose sličan teret. Kod određivanja iznosa pomoći koja se tako dodjeljuje, uzimaju se u obzir troškovi infrastrukture koje konkurentne vrste prevoza ne moraju da snose;
 - (b) kada je svrha pomoći promocija ili istraživanje ili razvoj saobraćajnih sistema i tehnologija koji su ekonomičniji za Zajednicu generalno.

Takve pomoći ograničene su na fazu istraživanja i razvoja pa ne smiju da obuhvataju komercijalno iskorišćavanje saobraćajnih sistema i tehnologija.

Član 10 **Stavljanje van snage**

1. Regulativa (EEZ) br. 1191/69 stavlja se van snage. Međutim, njene odredbe nastavljaju da se primjenjuju na usluge prevoza tereta u periodu od tri godine nakon stupanja na snagu ove Uredbe.
2. Regulativa (EEZ) br. 1107/70 stavlja se van snage.

Član 11 **Izvještaji**

Nakon završetka prelaznog perioda utvrđenog u članu 8 stav 2, Komisija će objaviti izvještaje o sprovođenju ove Regulative i o razvoju na području obavljanja javnog prevoza putnika u Zajednici, ocjenjujući posebno nivo kvaliteta usluga javnog prevoza putnika i efekte direktnih ugovaranja, uz prpratne odgovarajuće predloge, ako su potrebni, za izmjenu ove Regulative.

Član 12 **Stupanje na snagu**

Ova Regulativa stupa na snagu 3. decembra 2009. godine.

Ova je Regulativa u cijelosti obavezujuća i direktno se primjenjuje u svim državama članicama.

PRILOG

Pravila primjenjiva na kompenzacije u slučajevima iz člana 6 stav 1

1. Kompenzacije vezane za ugovore o pružanju javnih usluga sklopljene direktno u skladu sa članom 5 st. 2, 4, 5 ili 6, ili u skladu sa opštim pravilom, moraju da se izračunaju u skladu sa pravilima utvrđenim u ovom Prilogu.
2. Kompenzacija ne smije da prelazi iznos koji odgovara neto finansijskom efektu jednakom broju efekata, pozitivnih ili negativnih, poštovanja obaveza obavljanja javnih usluga na troškove i prihode pružaoca javnih usluga. Efekti se ocjenjuju upoređivanjem situacije u kojoj se poštuje obaveza obavljanja javne usluge, sa situacijom koja bi postojala kad se obaveza ne bi poštovala. Da bi se izračunao neto finansijski efekat, nadležni organ treba da se rukovodi sljedećom šemom:

troškovi nastali u vezi sa obavezom obavljanja javne usluge ili skupom obaveza obavljanja javnih usluga koje je nametnuo nadležni organ ili organi, a sadržane su u ugovoru o javnim uslugama i/ili u opštem pravilu,

minus svi pozitivni finansijski efekti ostvareni u mreži kojom se upravlja u okviru predmetne obaveze (obaveza) obavljanja javnih usluga,

minus prihodi od tarifa, odnosno svi ostali prihodi ostvareni prilikom ispunjavanja predmetne obaveze (obaveza) obavljanja javnih usluga,

plus razumna dobit,

jednako je neto finansijski efekat.
3. Poštovanje obaveza obavljanja javnih usluga može da ima efekat na moguće prevozne djelatnosti pružaoca van relevantne obaveze (obaveza) obavljanja javnih usluga. Stoga, da bi se izbjegla prekomjerna ili nedovoljna kompenzacija, uzimaju se u obzir finansijski efekti na mreže pružaoca koje je moguće kvantifikovati prilikom izračunavanja neto finansijskog efekta.
4. Rashodi i prihodi moraju da se računaju u skladu sa važećim računovodstvenim i poreskim pravilima.
5. Da bi se povećala transparentnost i izbjeglo prekomjerno finansiranje, ako pružalac javne usluge ne obavlja samo usluge za koje prima kompenzaciju i koje su dio obaveze obavljanja javnih usluga, nego se bavi i drugim djelatnostima, računi tih javnih usluga moraju biti odvojeni tako da makar sljedeći uslovi budu zadovoljeni:
 - operativni računi svake od djelatnosti treba da budu odvojeni i raspodjela odgovarajuće imovine i fiksnih troškova mora da bude utvrđena u skladu sa važećim računovodstvenim i poreskim pravilima,
 - predmetna javna usluga ne smije se ni u kakvim okolnostima tereti za ikakve varijabilne troškove, odgovarajući dio fiksnih troškova i razumnju dobit vezanu za ostale djelatnosti pružaoca javne usluge,
 - troškovi javne usluge moraju da budu u ravnoteži sa prihodima od poslovanja i plaćanjima od strane državnih organa, bez mogućnosti prenosa prihoda drugom sektoru djelatnosti pružaoca javne usluge.
6. „Razumna dobit“ znači stopu povraćaja na kapital koja je uobičajena u tom sektoru u datoj državi članici, a koja uzima u obzir rizik, ili nedostatak rizika, koji snosi pružalac javne usluge intervencijom državnih organa.
7. Način kompenzacije mora da promoviše očuvanje ili razvoj:
 - efikasnog upravljanja od strane pružaoca javne usluge, što može da bude predmet objektivne ocjene, i
 - pružanja usluga prevoza putnika po zadovoljavajuće visokim standardima.“